

Hetzelfde geldt voor een torenvalkkast. Op het terrein zijn diverse groepjes spreuwenkasten opgehangen, vaak dicht op elkaar. Hoewel de spreeuw een koloniebroeder kan zijn, zou een grotere spreiding en ophangen op grotere hoogte mogelijk tot snellere vestiging leiden. De randen van de greens lijken de meest geschikte plek.

Tot slot

Hooggespannen verwachtingen kunnen soms overtroffen worden, maar ook soms bitter teleurstellen als 'de doelgroep' verstek laat gaan. Aan mijn huis hangen al jaren gierzwaluwkasten, maar de Gierzwaluwen prefereren een uiterst oncomfortabele nokvorst bij de overburen in plaats van de riante villa die ik beschikbaar stel. In plaats van Gierzwaluwen maken Spreeuwen er wel dankbaar gebruik van en brengen er jaarlijks een tot drie legsels groot.

Kortom: Je kunt een muziekje opzetten voor de natuur, maar die verzint er haar eigen danspassen bij.

■ Fred Hopman &
Tom van den Boomen

Gebruikte literatuur

- Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels. Onder redactie van Kees (C.J.G) Scharringa, Wim Ruitenbeek, Piet J. Zomerdijk. Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN) 2010
- Populatieontwikkeling van de Wilde Eend, Kraakeend, Kuifeend en Tafeleend in Nederland. Wat weten we van de achtergrond? SOVON rapport 2015/16. Caps-rapport 2015/01
- Vogels op golfterrein de Houtrak Fred Hopman & André van Aken Fitis 38 (4) 2002
- Sovon nieuws 30e jaargang Juni 2017

Bijna 1 miljoen van provincie voor natuur Houtrak

Planning te optimistisch; werk nu klaar eind 2018

De provincie Noord-Holland trekt bijna 1 miljoen euro uit voor een natuurlijke aanpassing van 57 hectare in de Houtrakpolder. Deze natuur wordt onderdeel van het natuur- en recreatiegebied Noorderbos van Staatsbosbeheer. De Houtrakpolder ligt in de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude, tussen het Noordzeekanaal en de Spaarnammerdijk, tegen het Westelijk Havengebied aan. De polder, die dateert uit 1873, valt binnen het Recreatiegebied Spaarnwoude.

Eerder al hebben we in de Fitis melding gemaakt van het voornemen van beheerder Staatsbosbeheer voor een herinrichting van het gebied tussen de Inlaagpolder en het Noordzeekanaal. Inmiddels ligt er een uitgebreid plan,

waarvan het opnieuw inrichten van 57 hectare natuur deel van uitmaakt. Het betreft het deel tussen de Noorderweg en de Westhoffplas, waar het waterpeil aanzienlijk wordt verhoogd, zodat er een groot gebied met brakke kwel ont-

Een krachtig beeld van de [HOUTRAKPOLDER](#). Foto: Freek Kamst

staat. Door de menging van zoet en zout water, zoals dat al vanouds in deze polder aanwezig is, ontstaat er een groter interessant natuurgebied met de daarbij behorende flora en fauna, zoals Blauwborst, steltlopers, Lepelaars, Kluten en garnalen. Ook is voorzien in een aanzienlijke verlenging van de Westhoffplas naar het oosten.

De nieuwe natuur is een onderdeel van het 250 hectare grote natuur- en recreatiegebied in de Houtrakpolder. Een groot deel van de polder is onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland. Het gebied krijgt volgens de voorstellen ook meer fiets- en wandelpaden. Daarmee ontstaan nieuwe mogelijkheden voor fietsers tussen Amsterdam, Haarlem en de veerdienst Spaarndam-Assendelft. De polder krijgt verder een voedselbos, waarin landbouw en natuur worden gecombineerd, en er komt tijdelijke horeca op het Groene Schip. Dat is een 30 meter hoge terp, waarin bodemas van afvalenergiecentrales door Afvalzorg wordt verwerkt. Het Groene Schip

wordt afgedekt met de grond die vrijkomt bij het graven van de nieuwe plas komt en krijgt daarna een recreatieve functie.

Door beheer, zo mogelijk met begrazing, blijft het nieuwe natuurgebied open. Om verruiging te voorkomen in de delen die ontstaan in de natte laagtes zal om de 2 tot 3 jaar maaien mogelijk moeten zijn. Voor efficiënt maaibeheer is het noodzakelijk het waterpeil tijdelijk te kunnen verlagen met ± 50 cm. Dit kan door het aanbrengen van een afsluiter en instelbare stuw naar de Westhoffplas. Het peilherstel wordt in eerste instantie tot stand gebracht door het niveau terug te brengen door beschikbare natuurlijke kwel in te voeren (door instellen stuw). De praktijk zal moeten aantonen of dit haalbaar is, gezien de tegendruk van het opgezette peil. Mocht dit onvoldoende zijn, dan zou naast neerslag ook water uit de Westhoffplas kunnen worden toegelaten. Door de koppeling met deze plas, die in de droge periode uitzakt, is een

optimale situatie van verbrakking mogelijk. In noodgevallen is inlaat van extra water vanuit het Zijkanaal C in de Westhoffplas te overwegen. Gegevens van de waterkwaliteit/zoutgehalte zijn hiervoor noodzakelijk. Om de komst van gewenste soorten (vegetatie) in het gebied te bespoedigen is het mogelijk maaisel (met zaden) uit vergelijkbare brakke vegetaties uit te strooien, zo staat in de oorspronkelijke plannen.

Voor de uitbreiding van de bestaande Westhoffplas in oostelijke richting is al een voorstel aanwezig. In het plan is in het midden van deze uitbreiding een eiland opgenomen. Vanwege hoge beheerlasten (onbereikbaarheid) is het gewenst dit eiland te laten vervallen. In het centrale deel kan wel een laagte (20 à 25 m²) worden opgenomen voor het optimaliseren van condities voor verschillende vissoorten in de plas. Langs de oevers komen ondiepe delen waar onder meer Lepelaars kunnen foerageren. De oevers zelf zijn een combinatie van rietoevers (zuidzijde?) en vochtige lage delen met gras waar de Gevlekte Rietorchis zich hopelijk weer zal vestigen. Dit vraagt aandacht bij de verdere uitwerking.

Het voorstel is verder de zuidoever van de bestaande plas, deels langs de A9, te optimaliseren. Nu brokkelt deze regelmatig af, waardoor er een steile en onstabiele oever is. Door schuiven (deels in de plas) is het mogelijk deze onder talud 1:20 te brengen, waarna er na inzaaien een strook is uit te rasteren zodat zich een rietoever kan ontwikkelen en handhaven.

Verder is het plan de verbinding met het Zijkanaal C te optimaliseren, zodat deze inlaat in bepaalde omstandigheden te gebruiken is zonder de toegestane peilverlaging in de zomer in de Westhoffplas teniet te doen. Ook is het voornemen de verbinding tussen beide delen van de Westhoffplas te optimali-

seren. Bij de brug in de kade (pad Lange Afstand Wandeling) is de doorgang volledig begroeid. Het huidige beheer door begrazing van de oevers, gecombineerd met maaien, is voort te zetten.

Tot zover de oorspronkelijke voorstellen, waarvan de uitwerking al deze zomer zou beginnen met een mogelijke afronding eind 2017. Duidelijk is al dat deze planning niet wordt gehaald. Volgens Staatsbosbeheer heeft dat twee oorzaken:

- Er was meer tijd nodig om te onderzoeken hoe het systeem van de brakke natuur gaat functioneren. Gekeken is onder meer naar de kwaliteit en hoeveelheid brak water, maar ook of er wel of niet een koppeling moet en kan komen met de bestaande Westhoffplas. Daarover zijn nog besprekingen gaande met de provincie Noord-Holland. Als daar overeenstemming over bestaat moet een en ander nog worden vastgelegd in een bestek met vergunningaanvragen om zaken te kunnen toetsen.
- Het door de provincie gereserveerde bedrag voor het uitwerken van de voorstellen was in augustus nog niet beschikbaar. Pas wanneer dat het geval is, kan Staatsbosbeheer de aanbesteding gaan regelen.

De opgelopen vertraging is hiervan het gevolg. Volgens Staatsbosbeheer was het in augustus moeilijk aan te geven of de graafmachines in de winter - in elk geval vóór het broedseizoen 2018 - al aan de slag kunnen. Bij Staatsbosbeheer ging men er toen van uit dat het starten van de werkzaamheden in de zomer van 2018 (na het broedseizoen) een realistischer benadering was. Temeer omdat in dat jaargetijd de terreinomstandigheden beter geschikt zijn voor het verkrijgen van een goede kwaliteit van het grondwerk.

■ *Jan Kuys*